

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Προπληρώτεια

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εν Ἑλλάδι. . . Δρ. 10
Εν τῇ ἀλλοδαπῇ. . . Φρ. χρ. 12

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Ἐν ἰδρῷ Μουσῶν ἀριθ. 6.

Ἐκαστον φύλλον τιμᾶται
λεπτῶν 25.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τὸ γραφεῖον τῆς ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ μετεκομίσθη ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου ἑ. ἑ. εἰς τὴν ὁδὸν Πετράκη ἀριθ. 1, ὅπισθεν ἀκριβῶς τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ Ἐρμου καταστήματος Μάϊφарт.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἔργα καὶ ἡμέραι.
Σεισμοί.
Ἐπιστολὴ.
Ἡ ἀδελφὴ Μάρθα. (Ἐντυπώσεις).
Περὶ γηπέδου.
Βιβλιοκρισίαι. (Οἱ Ναβαρώατοι ἐν Ἑλλάδι).
Ἀπαντήσεις ἀνευ ἐρωτήσεων. (Στατιστικὴ θνησιμότητος καὶ ἐγκλημάτων).
Βιβλιογραφία.
ἘΝ ΕΠΙΦΥΛΛΙΑΙ. Ἐν τῷ Οὐρανῷ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Ἐπικίνδυνα συμπτώματα. Περιπειραμένοι παθολόγοι διαβεβαίουσιν ὅτι τὸ Κυβερνητικὸν σῶμα παρουσιάζει λίαν ὑποπτα συμπτώματα νόσου δεινῆς καὶ ἀνιάτου· τὰ συμπτώματα μάλιστα ταῦτα, ὡς λέγουσιν, εἶνε τόσον ὀλοφάνερα ὥστε καὶ πεταλωτῆς — ἡ κατωτάτη ἱατρικὴ βχθυίς — θὰ ἠδύνατο νὰ τὰ διαγνώσῃ. Ἡ ὀλεθρία αὕτη νόσος, ἡ πάντοτε προαγγέλλουσα οἰκτρὰν πτώσιν, εἶχε καὶ ἄλλοτε ἐκδηλωθῇ καὶ εἰς τοὺς νῦν πάσχοντας καὶ εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν, ὑπὸ ἄλλα ὅμως συμπτώματα.

Τὸ πρῶτον ἐξεδηλώθη διὰ τῆς μονομανίας τῶν ξένων ἀποστολῶν· διὰ μιᾶς μονοκονδυλίας τρεῖς ἀποστολαί, μηχανική, στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ ἐπέδραμον τὴν χώραν. Ἡ μηχανική, ὅπως χαράξῃ ὁδοὺς χάριν τῶν αἰγοβοσκῶν τῆς Βυτρινίτης καὶ τῶν ῥητινοσυλλεκτῶν τῆς Σαλαμίνος· ἡ στρατιωτικὴ, ὅπως διοργανώσῃ στρατὸν ἀνευ θητείας καὶ συγκεντρώσεως, ἡ δὲ ναυτικὴ; . . . ὅπως γηροκομηθῶσι γηραιοὶ ναῦται· καὶ αἱ τρεῖς δὲ, ὅπως ἐξαντλήσωσι πᾶσαν χρυσὴν ἱκανὰ τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου. Μετὰ τὴν διασπάθυσιν τῶσων ἐκατομμυρίων ὅσα θὰ ἤρουν τὸ ὀλιγώτερον ὅπως ἀγορασθῶσι πάντα τὰ χωρία τῆς Ἠπείρου καὶ ὅπως καλλιεργηθῇ ἀδελφικὴ μετὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀλβανῶν φιλία, ἐπῆλθεν ὡς φυσικὴ συνέπεια, ἡ πτώσις.

Ἦλθεν ἡ ἀντιπολίτευσις εἰς τὴν ἐξουσίαν· κατ' ἀρχὰς διώκησε τοῦλάχιστον συνετῶς· ἀλλὰ τὰ βακτηρίδια τῆς ἀπιστίας νόσου, φαίνεται ὅτι μετέδωκεν διὰ τῶν ὑπουργικῶν ἐδωλίων τὸ νόσημα. Καὶ

λαχάρων. Καὶ πάλιν ὡς φυσικὴ συνέπεια ἐπῆλθεν ἡ πτώσις.

Ἀλλὰ δεινότερον πάσης ἄλλης πάσχει ἡ παρούσα Κυβέρνησις, ὑφισταμένη καὶ τῆς ὑποτροπῆς τὰς συνεπειάς.

Διαρκῶς διαγράφει περιφερείας, καταρτίζει ἐπιτροπὰς καὶ σβύνει τὰ φῶτα. Τίς οἶδε δὲ μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ὅτε θὰ ληφθῶσι τὰ κατάλληλα μέτρα, ὅσοις λυπηρὰ συμπτώματα θὰ ἐκδηλωθῶσιν εἰσέτι.

Καὶ τὰ τῆς περιφερειομανίας μὲν ἀρκοῦντως ἔχουσιν ἤδη διὰ τοῦ τύπου ἐκτυλιχθῇ, ἡ δὲ ἐπιτροπομανία, δι' ἡμᾶς τοῦλάχιστον τοὺς ἡναγκασμένους νὰ ὑφιστάμεθα τὰς συνεπείας τῆς νόσου ἄλλων, δὲν εἶνε ἐπιβλαβής, διότι ἐπὶ τέλους δεικνύει ὅτι συναίσθανονται πως οἱ νοσοῦντες τὴν ἰδίαν κατάστασιν καὶ ἀμβλυνθεῖσαν τὴν ἀντίληψιν αὐτῶν.

Διηγοῦνται ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ὁθωνος ὁ αἰεδῖμος Μ., ἔνεκα τῆς περιβαλλούσης τὸ ὄνομα του ἀγγλῆς, καίπερ οὐδενὸς ἀντιλαμβανόμενος σχετικοῦ πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ἐγένετο ὑπουργός· ὅτε τὸ πρῶτον παρουσίασεν αὐτῷ ὁ ἀρμόδιος τηρηματάρχης τὴν πρώτην σελίδα ἐγγράφων πρὸς ὑπογραφήν, ἠτένισεν αὐτὸν μὲ ἀπλανεῖς ὀφθαλμοὺς καὶ χαῖνον στόμα, ἀφοῦ δὲ ἑφ' ἱκανὴν ὥραν ἔσειεν ἀνεπαισθήτως τὴν κεφαλὴν, λαμβάνων μετὰ νευρικῆς ταραχῆς καὶ ἀποθέτων διαρκῶς τὸν κλάμνον, εἶπε μὲ φωνὴν βρεῖαν, βραδεῖαν καὶ βραχνὴν τὸ κλασικὸν διαμεῖναν:

«Εἶμαι τῆς γνώμης μιᾶς ἐπιτροπῆς.» καὶ οὐδὲν ἔγγραφον ὑπέγραψεν ὁ αἰεμνηστος μέχρι τῆς πτώσεώς του.

Δὲν πρέπει λοιπὸν καὶ ἡ παρούσα Κυβέρνησις νὰ κατηγορηθῇ ἂν καὶ διὰ ψύλλου πῆδημα «εἶνε τῆς γνώμης μιᾶς ἐπιτροπῆς».

Τὸ λυπηρότερον σύμπτωμα, τὸ ἐσχάτως παρουσιάσαν καὶ κωμικωτάτας φάσεις, εἶναι ἡ φωτοσθεστικὴ μανία. Ἐνθυμίσθητε ὅτε ἀφίκετο ἐκ Βουλγαρίας ἡ παράδοξος εἰδησις τῆς ἐξώσεως τοῦ ἡγεμόνος, τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀντεπαναστάσεως, τῆς κυβερνήσεως καὶ ἀντικυβερνήσεως, τῆς ἀνχωρήσεως καὶ ἐπανόδου, τῆς ἀγορεύσεως μετὰ δακρύων, τῆς σιωπηλῆς ἀπειλῆς τῆς Ἀγγλίας, τῆς θρυλουμένης καταλήψεως τῆς Ῥωσίας κλ.; αἱ! κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Κυβέρνησις ἐκόσμει πάσας τὰς στήλας τῶν ἐπισήμων ὀργάνων τῆς δια. . . μεταθέσεων καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ δημοδιδ-

τέωρα καὶ τὴν Τζουμέρκαν, τοὺς δὲ λοιποὺς δι' ἀντιθέτους λόγους κατερχομένους. Καὶ μέχοι μὲν τοῦ σημείου τοῦτου τὰ πράγματα εἶχον λυπηρὸν καὶ ἀπογορευτικὸν ἄλλ' οὐχὶ καὶ κωμικὸν χαρακτήρα. Ἐσχάτως ὅμως ἐξεδηλώθη μῖσος κατὰ τοῦ ἄρρενος φύλου καὶ ἔκτακτος πρὸς τὰ θήλεα στοργή· οὕτω λοιπὸν παύονται οἱ ἐν Ἀθήναις δημοδιδασκαλοὶ καὶ, ἀπίστευτον! εἰς τὴν θέσιν τῶν διορίζονται; . . . δημοδιδασκαλίσσαι! . . .»

Εὐτυχεῖ; οἱ ἀγράμματοι! . . .

Σκίρτησον ὡς κιά τοῦ Μπαίρων καὶ ἀναμνήσθητι τῆς γλυκεῖας ἐκείνης ἐποχῆς καθ' ἣν ἀβρά δεσποινίδος χεῖρ ἡσέ ἐδιδασκον τὴν γλῶσσαν ἡν ἠγνόεις, καὶ αἱ ἀβρότεραι χεῖρες αὐτῆς σὲ ἐρράπιζον ἐλαφρῶς διὰ τὰ ἀκούσια — ἴσως καὶ ἐκούσια — σφάλματά Σου! . . . Ὁ δυσπιστῶν ἄς ἀναγνώσῃ τὰς ἐπισήμους δημοσιεύσεις, μὴ λησμονῶν ὅτι τὰ μελανὰ στίγματα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῆς ἐπαρχιακῆς ἐκπαιδεύσεως καθίστανται ὁσημέραι ἀμαυρότερα ἔνεκα ἐλλείψεως διδασκαλισσῶν, εἰς δὲ τὰς Ἀθήνας — ὅπου συγκεντρῶνται ἡδη πλείστα ὅσα — προστίθενται καὶ νέαι τάξεις χάριν ἐξοικονομήσεως προσώπων! . . .

Καθ' ὅλα λοιπὸν ταῦτα ἡ πτώσις τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον εἶνε ἀφευκτός· καθ' ἡμᾶς δὲ κατὰ τοῦτο μόνον ἀξιολύπητος, καθότι αἱ ἐπάραιοι ἐσωτερικαὶ περιπλοκαὶ δὲν θὰ ἐπιτρέψωσιν ἡμῖν καὶ αὖθις νὰ σκεφθῶμεν τι γενναῖον ἐναντίον τοῦ πανταχόθεν ἀπειλοῦντος ἡμᾶς κινδύνου.

Αἱ ἀποθήκαι τῆς Θάσος. Ἐπηλήθευσε λοιπὸν ἡ Ἐβδομάς, ἥτις πρώτη ὑπενθύμισε τοῖς λησμονήσασιν καὶ ὑπέδειξε τοῖς τυχὸν ἀγνοοῦσιν ὅτι πρώτη ἑλληνικὴ νῆσος καθ' ἣς ἀπειλεῖται ἀγγλικὴ κατάκτησις εἶνε ἡ Θάσος, οὐχὶ διότι κεῖται εἰς τὸ μεταίχμιον τῆς Μακεδονίας καὶ Θράκης καὶ διότι εἶνε τὸ πλησιέστατον ὀρμητήριον διὰ τὰς ὑπηρεσίας τῶν Βεσπορικῶν στενῶν (ταῦτα θὰ ἐδικαιο-λόγουν τὸν πρὸς ἀπόκτησιν ἔρωτα, ἀλλὰ δὲν θὰ ἐδικαιολόγουν καὶ τὴν κατάκτησιν) ἀλλὰ διότι ἡ Θάσος εἶνε κτῆσις Αἰγυπτιακή· ὥστε μετὰ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ζητήματος λύεται καὶ τὸ τῆς Θάσος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐκτίσθησαν ἀποθήκαι τροφῆς καὶ ἀνθρώπων. Τοῦτο ἐγκαίρως προιδόντες οἱ Ῥῶσοι ἔκτισαν ἡδη ἀπὸ πολλοῦ ἐπὶ τῆς ἀντιπέραν Μακεδονικῆς ἀκτῆς μοναστήριον πλήρες. . . Κοζάκων! ἔχουσι δὲ ἡδη εἰς τὴν πλήρη αὐτῶν κα-

καὶ ἀρχαιολόγος· γεννηθεὶς τὸ 1728 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1773. Περιηγήσεις τὴν Ἑλλάδα ὅπως θαυμάση τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, ἐξέδωκε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του τὸ ἄνω σύγγραμμα, ἔνεκεν τοῦ ὁποίου ἐγένετο δευτὸς εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν, ἐξελέγη δὲ καὶ μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου. Μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ μαθηταὶ του ἔκοψαν πρὸς τιμὴν του μεταλλίον. Ἐγράψε:

Histoire de la disposition et des formes différentes des Temples Chrétiens, 1764; καὶ Observations sur les édifices des anciens peuples. 1767.

Τὸν Stuart and Revett (1761) γράψαντα The antiquities of Athens. Ἦτο διακεκριμένος ἀρχαιολόγος καὶ ἀρχιτέκτων γεννηθεὶς ἐν Λονδίῳ τὸ 1713. Νέος ἔτι ὢν ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, διὰ δὲ τῆς ζωγραφικῆς διετήρει τὴν οἰκογενεὶάν του. Πρὸς τελειοτέραν ἐκμάθησιν τῆς ζωγραφικῆς ἐσπούδασε τὴν γεωμετρίαν καὶ τὴν ἀνατομίαν, διὰ δὲ τῆς οἰκονομίας του ἀποκτήσας χρηματικόν τι ποσόν, ἔδωκε τὸ πλεῖστον μέρος εἰς τὴν οἰκογενεὶάν του, διὰ δὲ τοῦ ὑπολοίπου μετέβη εἰς Ρώμην, ἔνθα ἐγνώρισε τὸν ἀρχιτέκτονα Revett. Μετ' αὐτοῦ ἐπεσκέφθη τὰ βόρεια τῆς Ἰταλίας μέρη, εἶτα δὲ μετέβησαν εἰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ ἔφθασαν τὸν Μάρτιον τοῦ 1751, διέμειναν δὲ μέχρι τοῦ 1753 ζωγραφοῦντες καὶ καταμετροῦντες τὰ ἀρχαιολογικὰ λείψανα τὰ διαφυγόντα τὴν ἐπήρειαν τοῦ χρόνου καὶ τῆς βίας. Ἀναχωρήσαντες ἐξ Ἀθηνῶν, ἐπεσκέφθησαν τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Σμύρνην καὶ τινὰς τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἐπέστρεψαν δὲ εἰς Ἀγγλίαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1755. Προϊὼν τῆς περιηγήσεώς των εἶναι τὸ ἄνω μνημονευόμενον σύγγραμμα, περιέχον ἀπεικονίσματα τῶν ἀρχαιοτήτων τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ Stuart ἦτο μέλος διαφόρων ἀρχαιολογικῶν συλλόγων. Ἀπέθανε τὴν 2 Φεβρουαρίου 1788.

Τὸν Chmetiovoski. Στέφανος Πέτροβιτς (1770). Ἦτο πλοίαρχος τοῦ ῥωσικοῦ βασιλικοῦ ναυτικοῦ, μετασχὼν τῆς εἰς Πελοπόννησον ἐκστρατείας κατὰ τὸ 1770-74. Τὸ ἡμερολόγιόν του δημοσιεύθην ἐν Πετροπόλει τὸ 1855 σύγκειται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐκ λεπτομερῶν ἐκθέσεων τῶν διαφόρων μαχῶν καὶ ναυμαχιῶν. (Βλ. «Παρνασσὸς» τόμ. Η' τευχὸς Γ', 31 Μαρτίου 1884 σ. 239-40).

Τὸν Bellin-Jacques Nicolas (1771) γράψαντα Description du golfe de Venise et de la Morée. Ἦτο γεωγράφος καὶ ναυτικὸς μηχανικὸς γεννηθεὶς τὸ 1703 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1772. Ἐγράψε πολλὰ συγγράμματα, ὡς καὶ τοὺς χάρτας τῶν γνωστῶν μερῶν τοῦ κόσμου, διαφόρους γεωγραφικὰς διατριβὰς κτλ.

Τὸν Riedesel-Joseph Herman (1771) γράψαντα Παρατηρήσεις συγχρόνου Γερμανοῦ περὶ Ἀνατολῆς. Ἦτο Γερμανὸς εὐγενὴς, γεννηθεὶς τὸ 1740, υἱὸς Πρώσσου στρατηγού. Ἐγένετο θαλαμηπόλος Φρειδερίκου τοῦ Β', ὅστις ἔπεμψεν αὐτὸν πρὸς εἶσιν εἰς Βιέννην. Ἀλλ' ὁ βαρὼνος Riedesel εἶναι γνωστότερος ὡς συγγραφεὺς παρὰ

ὡς διπλωμάτης. Ἐχὼν κλίσιν πρὸς τὰς ὥραιας τέχνας, μετέβη εἰς Ἰταλίαν χάριν μελετῶν, ἐκεῖ δὲ ἐσχέτισθη καὶ μὲ τὸν περιφανῆ Winkelman. Ἐγράψε καὶ περιήγησιν εἰς τὴν Σικελίαν καὶ Μεγάλην Ἑλλάδα. Ἀπέθανεν ἐν Βιέννῃ τὸ 1785.

Τὸν Fauvel (1780). Ἐγεννήθη ἐν Βουργουνδίᾳ τὸ 1753, ἀπέθανε δ' ἐν Σμύρνῃ τὸ 1838, ὅπου καὶ ἐξέπληρου χροῖαν γενικοῦ προξένου τῆς Γαλλίας. Νέος ὢν ἐπεσκέφθη τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ἐξ ὧν μετεκομίσαντο εἰκόνας, αἵτινες ἔταξαν αὐτὸν μεταξύ τῶν σοφῶν. Ἐπεσκέφθη καὶ πάλιν τὴν Ἀνατολὴν μετὰ τοῦ Ch. Gouffier, πρέσβεως τῆς Γαλλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, συνώδευσε δ' αὐτὸν εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀναλαβὼν νὰ ζωγραφῇ τὰς εἰκόνας τὰς κοσμοῦσας τὸ «Voyage Pittoresque de la Grèce». Κατοικήσας εἰς Ἀθήνας, ἤρξατο σπουδάζων καὶ ζωγραφῶν τὰς ἀρχαιοτήτας αὐτῆς. Διωρίσθη ὑποπρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις, ὁπόθεν καὶ ἀπέστειλε προπλάσματά τινα τῶν ἐν τῇ Ἀκροπόλει ἀρχαιοτήτων. Κατὰ τὴν ἐκρηξιν τῆς ἐπαναστάσεως μετέβη εἰς τὴν νῆσον Κῶ, ἐκεῖθεν εἰς Σύρον, καὶ τελευταῖον εἰς Σμύρνην.

Τὸν Guys (1780) γράψαντα Voyage littéraire en Grèce, ou lettres sur les Grecs, anciens et modernes, avec un parallèle de leurs mœurs. Ἦτο Γάλλος συγγραφεὺς καὶ ἔμπορος, γεννηθεὶς ἐν Μασσαλίᾳ τὸ 1720. Ἐμπορευόμενος μὲ τὴν Ἀνατολὴν, καὶ τὴν νεοελληνικὴν ἐκμάθων, διενόηθη νὰ συγκρίνῃ τὸ ἀρχαῖον μὲ τὸ νεώτερον ἔθνος. Πολλὰκις περιελθὼν τὴν Ἑλλάδα μὲ τὸν Ὀμηρον ἀνὰ χεῖρας, συνέγραψε τὸ ἄνω σύγγραμμα, δι' ὃ οἱ Ἕλληνες εὐγνωμονοῦντες ἐνέγραψαν αὐτὸν πολίτην Ἀθηναῖον. Ἐγράψε: Relation abrégée de ses voyages en Italie et dans le Nord; μετέφρασε τὰ ἐλεγεία τοῦ Τιβούλλου, καὶ πραγματείας περὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Μασσαλίας.

Τὸν Villosion-Jean Baptiste d'Ause de (1780). Ἦτο Ἑλληνιστὴς γεννηθεὶς ἐν Corbeil τὸ 1750 ἐξ οἰκογενείας καταγωγῆς Ἰσπανικῆς, ἀποθανὼν δ' ἐν Παρισίῳ τὸ 1805. Ἄν καὶ ἰδίως κατεγίνετο εἰς τὰς Ἀνατολικὰς γλώσσας, μὲλα ταῦτα ἀπέκτησεν ἐν Εὐρώπῃ φήμην ἀρίστου σχολιαστοῦ τῶν Ἑλλήνων συγγραφέων. Περιῆλθε τὴν Ὀλλανδίαν, τὴν Γερμανίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν πρὸς ἀναζήτησιν χειρογράφων. Εἰς Ἑνετίαν ἀνεκάλυψε σπουδαῖον ἀντίγραφον τῆς Ἰλιάδος. Συνώδευσε τὸν Ch. Gouffier εἰς Ἀνατολὴν, ἐλπίζων ὅτι θὰ εὕρῃ καὶ χειρόγραφον τῆς Ὀδυσσεΐας, ἀλλ' ἠρῆνυσεν ἐπὶ ματαίῳ τὰς βιβλιοθήκας τοῦ Αἰγαίου Πελάγους καὶ τοῦ Ἀθῶ. Ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς ἐν τῷ κολλεγίῳ τῆς Γαλλίας. Κατὰ τὰς περιηγήσεις του συνέλεξε πολλὴν ὕλην ἀφορῶσαν τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους. Ἡ πολὺτιμος αὕτη ὕλη εὕρηται χειρόγραφος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Παρισίων παρὰ πάντων ἐπαινουμένη.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΑΛ. Κ.

Νικήσας τῇ βοήθειᾳ αὐτῶν κατὰ κράτος τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ καὶ ἀποκαταστήσας τὴν ἡσυχίαν ἐν τῷ δουκάτῳ ὁ Γωτιέρος ἠθέλησε ν' ἀπαλλαγῇ τῶν πολυδιάπνων αὐτοῦ συμμάχων· οὗτοι ὁμῶς, εὐρόντες ἐν τῇ χώρᾳ ἀφθονα τὰ πρὸς τὸ ζῆν, δαφιλῇ ἀντιμισθίαν καὶ λείαν περὶ σσὴν, πᾶν ἄλλο ἐσκέπτοντο ἢ νὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὴν θέλησιν τοῦ δουκὸς, ἐκστηγόρου δὲ τοῦναντίον αὐτόν, ὡς λέγει ὁ Muntaner, ἐπὶ ἀπιστίᾳ, ὡς κατακρατήσαντα δῆθεν ὀφειλομένους αὐτοῖς μισθοὺς καὶ ζητήσαντα νὰ ἐμφυτεύσῃ τὴν διαίρεσιν καὶ τὴν διχόνοιαν μεταξύ των διὰ τῆς παραχωρήσεως εἰς τινὰς ἐξ αὐτῶν κτήσεων καὶ τιμαριῶν. Ἀποτέλεσμα τῶν διενέξεων τούτων ὑπῆρξεν ἡ παρὰ τὸν Κηφισὸν μάχη.

Αὕτη εἶναι ἡ περὶ τῆς ἀφορμῆς αὐτῆς καὶ περὶ τοῦ πῶς εὐρέθησαν οἱ Καταλανοὶ ἐν τῷ δουκάτῳ τῶν Ἀθηνῶν πιθανωτέρα καὶ ἐπικρατεστέρα τῶν ἐξ Ἐσπερίας ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων συγγραφέων γνώμη, εἰς ἣν ἀντίκεινται κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον αἱ τῶν Βυζαντινῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν στηριζομένων, Buchon καὶ ἄλλων δόξαι, ὧν ἡ ἀναγραφή καὶ σχολιάσεις κεῖνται ἐκτὸς τοῦ προκειμένου.

Ἀς ἴδωμεν νῦν πῶς συνέβησαν τὰ κατὰ τὴν μάχην. Οἱ Καταλανοὶ ἦσαν ἐστρατοπεδευμένοι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Κηφισοῦ πλησίον τοῦ χωρίου Σκριποῦ, τοῦ ἀρχαίου Ὀρχομενοῦ. Ὁ Γωτιέρος ἀποφασίσας νὰ ἐξώσῃ αὐτοὺς τοῦ δουκάτου διὰ τῆς βίας, ἵνα δώσῃ οὕτω τέλος εἰς τὴν ὑπόθεσιν, ἐπετέθη κατ' αὐτῶν ἐνταῦθα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς λαμπροῦ στρατοῦ συμποσομένου εἰς 6 χιλ. ἰππέων καὶ 8 χιλ. πεζῶν, μὴ λογιζομένη τῆς ἐξ 900 ἰπποτῶν Φράγκων, 200 τῶν ὁποίων ἔφερον χρυσοὺς περὶσσηστῆρας, συγκειμένης ἐμπροσθοφυλακῆς, ἥς αὐτοπροσώπως ἡγεῖτο ὁ δούξ· ἀλλ' ὁμῶς αἰφνης ἐν τῇ μεγίστῃ ὁρμῇ τῆς ἐφόδου οἱ ἴπποι ὀλισθαίνουσι καὶ βυθίζονται μέχρι τοῦ λαίμου παρασύροντες καὶ ἀνατρέποντες τοὺς ἐκ τρόμου κεραυνωθέντας ἀναβάτας ἐντὸς τοῦ ὑπὸ πυκνοῦ χόρτου καλυπτομένου τεχνητοῦ ἔλους, εἰς ὃ οἱ Καταλανοὶ εἶχον μετατρέψῃ τὴν πεδιάδα διαχετεύοντες διὰ τεχνητῶν διωρύγων, πανταχοῦ διακλαδιζομένων, τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ εἰς αὐτήν, ἅμα ἔμαθον ὅτι ὁ Γωτιέρος ἔμελλε νὰ προσβάλῃ αὐτοὺς ἐν τῇ περὶ ἧς ἀνωτέρω θέσει τῇ 15 Μαρτίου. Ἐπὶ τῇ θέᾳ ταύτῃ ἅπας μὲν ὁ λοιπὸς στρατὸς τοῦ δουκὸς ἐτραπήν εἰς φυγὴν, οἱ δὲ Καταλανοὶ ἀγαλλιώντες ἐπὶ τῇ πλήρει ἐπιτυχίᾳ τοῦ τεχνάσματός των ὤρμησαν, δι' ἀτραποῦ διὰ μέσου τοῦ ἔλους ἀγούσης καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ παρ'

θήμασι, ἐν θλίψεσι, ἐν ἀγωνίαις διερχόμεθα τὸ πικρὸν δῶρον τῆς ζωῆς. Μᾶς ἐπλασας τοιούτους, Θεέ, ἐν ᾧ ἡδύνασο νὰ μᾶς πλάσῃς διαφόρους. Μᾶς διέταξας νὰ χρησιμοποιοῦμεν τὴν δύναμιν τοῦ πνεύματος, τοῦ αἰσθήματος, τῆς ὕλης, καὶ μᾶς καταδικάζεις εἶτα διὰ τοὺς πόθους τῆς φαντασίας καὶ τὰς συνεπειὰς τῆς...

Τὸ ἔλεός σου μὴ μοῦ ἀρνηθῇς εὐπλαγχνε καὶ δίκαιε Θεέ. Ἀσθενὴς θνητός, ὑπὸ τῶν παθῶν τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας καταχειμαζόμενος, ἐπικαλοῦμαι τὴν ἀρωγὴν Σου ἵνα σωθῶ. Τὰ παθήματά μου εἶναι ὑπέρτερα τῶν δυνάμεών μου. Συμπλήρωσον τὴν ἀσθένειάν μου, Θεέ, καὶ προστατεύσον τὸ ταλαίπωρον πλάσμα Σου, ὅπερ ἔρμαιον καὶ ἔρημον ἀφήκας εἰς τὰς τρικυμίας τῆς ζωῆς...

Ἡ λειτουργία καὶ ἡ καθοσίωσις τῆς Στρατονίκης θὰ γείνη αὖριον. Θὰ ὑπάγω.

Νῦξ.

Αὖριον λοιπόν! Ῥηγνύεται ἑσάει ἐν τῷ κόσμῳ πᾶς δεσμός μου πρὸς τὴν Στρατονίκην! Αὖριον δὲν θὰ τὴν ὀνομάζουσι πλέον οὕτω. Ἡ Θρησκεία θὰ ψύσῃ τὴν ὠραίαν κεφαλὴν τῆς, θὰ ἐκφωνήσῃ λόγους ἱερούς καὶ μυστηριώδεις, θὰ δεχθῇ τοὺς ἀλύτους ὄρκους τῆς Στρατονίκης, καὶ τετέλεσται ἐφεξῆς... Ἡ γαλήνη θὰ καλύψῃ μετὰ τῆς λήθης τὴν κόρην, ἐν ᾧ ἀντιθέτως ἡ τρικυμία θὰ συνταράξῃ βιαιότερον τὴν ψυχὴν μου. Κόρη σεμνή, ἀξία νὰ στέψῃς τὴν κεφαλὴν σου διὰ τοῦ διαδήματος τῆς βασιλίδος, ἐὰν τὸ στέμμα ἦτο πάντοτε τὸ γέρας τῆς ἀρετῆς ἐν τῇ γῇ, κόρη ὅλων τῶν ὀνείρων καὶ τῶν στοχασμῶν ἀνδρὸς ὑπερηφάνου, διότι σὲ ἐγνώρισε καὶ κατῴρθωσεν νὰ σὲ διαγνώσῃ, ὡ Στρατονίκη ἀγαπητή, σὲ χάνω αὖριον! Ἀντὶ ἀλουργίδος τὸ πλαστικὸν σῶμά σου θὰ καλύψῃ τὸ ῥάσον, σάβανον ἐπιθανάτιον δι' οὗ περιβάλλονται οἱ ζῶντες νεκροί... Ἐπὶ τοῦ μετώπου σου ἔθηκεν ἡ φύσις τὸ θαυμάσιον τῆς κόμης σου στέμμα· καὶ αὖριον ἀντὶ ἀκτινοβόλου διαδήματος, ἀπογυμνοῦται τῆς θείας κόμης ἡ κεφαλὴ σου, καὶ καλύπτρα μελανὴ σκεπάζει τὸ εὐγενὲς μέτωπόν σου, καὶ σταυρὸς ὀστέινος ἀναρτᾶται ἀπὸ τοῦ σχοινίου δι' οὗ θὰ περιζώσῃς τὴν ὀσφύν σου. Στρατονίκη! δύναμαι εἰσέτι νὰ σὲ ἀποκαλέσω οὕτω, φοβερὰν καταλείψεις κληρονομίαν εἰς τὸν δυστυχῆ φίλον σου. Ἐδηλητηρίσας τὴν ζωὴν του χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς. Τὸ ἰνδαλμά σου ἄγρυπνον θὰ τὸν ἀκολουθῇ πανταχοῦ. Σικιὰ ἀγαπητή! Ἡ θέα σου φλογίζει τὴν ψυχὴν μου, καὶ ὁ παραληρὼς νοῦς μου ἀνατρέχει εἰς τὸ παρελθόν... Εἰς τὸ παρελθόν ἐν ᾧ ἔζησας σιωπηλῶς καὶ παρὰφύρως λατρεῖς νυν.

Νῦξ ἀνθέων, νῦξ ποιητικὴ, ὅτε γελῶντες σκορπίζονται εἰς τοὺς κήπους εὐτο-

φης... τοῦ Χριστοῦ. Σεμνὴ Ἑστιᾶς, κόρη ἀνυμέναιος, ἀκοίμητον θὰ τηρῇς τῆς εὐσεβείας τὸ πῦρ, ἐν ᾧ ἀκοίμητον ἄλλο ἀχόρταστον πῦρ θὰ κατατρώγῃ τὰ σπλάχνα μου. Ἡ ἀνάμνησίς σου θὰ μὲ φωνεύῃ. Σὲ βλέπω ἔτι εἰς τοὺς κήπους τοῦ πατρός σου ὅπου τὸ πρῶτον σὲ ἐγνώρισα. Βλέπω ἔτι τὴν ἀμυχανίαν σου, ὅτε θνήσκοντες ἐξήρχοντο ἐκ τῶν χειλέων οἱ λόγοι μου, ἀγνοοῖ ὡς τὰ ἄνθη τὰ φυόμενα παρὰ τὴν σκιαδὰ ὑφ' ἣν ἐκαθήμεθα. Πορφύρα εἶχε βάψει τὰς παρειάς σου, καὶ ἡ συγκίνησίς σου ἐξεδηλοῦτο ἐν μέσῳ τῆς συστολῆς καὶ τῆς ἡδείας ταραχῆς ἥτις σὲ κατεῖχε. Τῶν χειλέων τὰ καθήκοντα εἶχον ἀναλάβει οἱ ὀφθαλμοί. Σιγὴ εἰς τὸ τρέμον χεῖλος, ἀλλ' εὐγλωττος δημηγορία παθητικὴ εἰς τὸ ὄμμα. Ἐζήτησας ν' ἀποσυρθῇς. Εἰς τὴν ἑγερσίν σου ἐκύλισαν ἀπὸ τοῦ στήθους σου τὰ ἄνθη μου. Ἐκυψας, τὰ ἤρπασας μετὰ στοργῆς καὶ τὰ ἔθηκες πάλιν εἰς τὸν κόλπον σου. Σὲ ἔβλεπον ἀναχωροῦσαν καὶ ἠσθανόμην ὅτι ἀνεχώρει μετὰ σοῦ ἡ καρδία καὶ τὸ λογικόν μου. Οἱμοὶ! πῶς συνετρίβη τὸ ὄνειρον... Ἐζύπνησα· σὲ ἐζήτησα, καὶ σὲ ἐπανευρίσκω εἰς τὴν μονὴν τοῦ Παλαιοκάστρου, τὴν χλαῖναν τῆς δοκίμου φέρουσας καὶ τὴν καλύπτραν τῆς μοναχῆς μετ' ὀλίγας ὥρας περιβαλλομένην!

Θέλω νὰ ἀναμνησθῶ εἰσέτι. Θέλω νὰ διατρέξω μετὰ σοῦ τοὺς τόπους οὓς ὁμοῦ εἶχομεν κατὰ τοὺς εὐτυχεῖς χρόνους ἐπισκεφθῇ, τοὺς παραδείσους ἐκεῖνους μετὰ σοῦ, τὰς ἀνύδρους ἡδὴ ἑρημίας... Σὲ βλέπω μὲ τὸν κομψὸν πῖλόν σου, σεμνὴν, ζωηράν, ἐπιχαρίτως ἀνασύρουσαν τὸ λευκὸν σου ἔνδυμα, καὶ σπεύδουσιν νὰ συλλάβῃς τὰς χρυσαλίδας τοῦ ἀγροῦ καὶ νὰ ἐκφυλίσῃς τὰ ἄνθη τῶν μαργαριτῶν... Ὅποιος σὲ κατεῖχεν ἐνθουσιασμός ὅτε κατῴρθους νὰ συλλάβῃς τὴν μικρὰν ψυχὴν, καὶ θλίβουσα ἡπίως τὰ χνοῶδη καὶ κατὰστικτα πτερὰ τῆς, νὰ σπεύδῃς πρὸς τὸν εὐδαίμονον φίλον σου. Διήνοιγες τότε τοὺς μεγάλους σου ὀφθαλμούς, καὶ διὰ τῶν ῥοδίνων χειλέων σου ἐφάνετο ἐν ἐνθουσιᾷ χαρὰ ἐξορμῶσα ἡ ψυχὴ σου. Ποῖον θέλητρον εἶχεν ἡ ἀρμονικὴ λαλιὰ καὶ ὁ γέλως σου! Αἶφνης ἐσκυθρόπαζες. «Ἡ δυστυχὴς», ἔλεγες, «ἴσως ἔχει μητέρα ἥτις τὴν ἀναμένει, καὶ εἰς τὸν χωρισμὸν τῆς δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιζήσῃ». Καὶ ἀπέλυες τὴν χρυσαλίδα, τρέμουσα, διότι ὁ χωρισμός θὰ ἐφόνευε τὴν μητέρα τῆς. Ὁ χωρισμός;... φονεύει ἀληθῶς· σὺ δὲν τὸ γνωρίζεις· ἐρώτησον ἐμὲ καὶ τὴν συντετριμμένην καὶ αἰμάσσουσαν καρδίαν μου.

Καλύπτει τὴν φύσιν τὸ σκότος! Εἰς τοιαύτην ὥραν ἐγείρονται ἀπὸ τῶν τάφων τῶν οἱ νεκροί, πλανῶνται εἰς τοὺς αἰθέρας αἱ ψυχαί, καὶ τὰ φαντάσματα εἰς τὴν γῆν. Φάντασμα τοῦ ἔρωτός μου

οἶσιν, τοῦ βίου τὰς ἐλπίδας τὰς ἀποτυχούσας. Εἰς τὴν ὀστεοθήκην ἐν ἣ συνήθροισα ὅτι μοὶ μένει προσφιλὲς κατέκειται τὸ παρελθόν μου τὸ τερπνόν, ὁ πόνος τοῦ παρόντος, τοῦ μέλλοντος ἡ ἄψινθος... Ἐσφράγισα τὴν θύραν τῆς καρδίας μου διὰ τοῦ ὀνόματός σου καὶ τῆς μνήμης σου, κόρη προσφιλῆς, ὡ Στρατονίκη. Γονυπετῇ, ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας, τὸν κόσμον ἀποχαίρετῶσαν ἑσάει, σ' εὐρίσκει ἡ ποιητικὴ νύξ τῆς πρωτομαγιάς!... Προσεύχεσαι, ἐνθυμεῖσαι καὶ κλαίεις. Θρήνησον εἰς τὰ δεινὰ μου, ὡ Στρατονίκη, καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐλπίδων τοῦ Σθενέλου, ὅστις σοὶ ἀπευθύνει τὸν ὕστατον τοῦ ἔρωτός λόγον...

Ἀκούω σημαίνοντα τὸν κώδωνα τῆς μονῆς τοῦ Παλαιοκάστρου. Κώδων τοῦ θανάτου καὶ τοῦ μνημοσύνου τῶν ἐλπίδων μου, ἄτρομον τὸ οὖς μου δέχεται τὰς ἀναπάσεις τῶν πενθίμων ἡλίων σου. Σημαίνεις τὴν κηδεῖαν τῆς Στρατονίκης μου, καὶ ἐξαγγέλλεις τὴν ἀποθῆωσιν τῆς κόρης ἥτις ῥίπτει τοῦ κόσμου τὸ ἔνδυμα ἵν' ἀναλάβῃ τὸ ἀκτινοβόλον τῶν ἀγγέλων, καὶ μεταλλάξῃ εἰς οὐρανίαν τὴν γαλήνην ὑπόστασιν τῆς. Ὁ κώδων ἔπαυσε. Ἀλλὰ καὶ αἱ ἐλπίδες μου ἔπαυσαν, καὶ ἡ ζωὴ μου. Τί ἐὰν δὲν ἀποθάνω; Μήπως μόνοι οἱ νεκροὶ ἀποθνήσκουσι;...

Ἡ αὐγὴ ὑποφαίνεται, καὶ ὁ ὄρθρος ἀρχίζει. Ἀπέρχομαι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Θεέ μου γεννηθήτω τὸ θέλημά σου. Ἐμπειθὲς τὸ πλάσμα σου θὰ προσευχηθῇ καὶ θὰ ἐκλιπαρήσῃ νὰ ἐλεήσῃς τὰς παρεκτροπὰς του, καὶ νὰ συγχωρήσῃς τὴν βλασφημίαν, ἐὰν ποτε ἀνῆλθεν εἰς τὰ χεῖλη του... Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Σθένελε. Ἡ Στρατονίκη προχειρίζεται σήμερον εἰς μοναχήν.

(Ἐπεται συνέχεια)

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΓΑΝΕΛΗΣ

ΠΕΡΙΗΓΗΤΑΙ

(Συνέχεια ἴδε σελ. 417).

Τὸν D'Anville (1756) γράφοντα Les côtes de la Grèce et de l'Archipel. Paris. Ἦτο σπουδαῖος Γάλλος γεωγράφος γεννηθεὶς τὸ 1697 καὶ ἀποθανὼν τὸ 1782. Εἶκοσι δύο ἐτῶν τὴν ἡλικίαν ἐκλήθη πρῶτος γεωγράφος τοῦ βασιλέως καὶ ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγρφῶν. Κατέγεινεν ἰδίως εἰς τὴν γεωγραφίαν τῆς κλασικῆς καὶ μεσαιωνικῆς ἐποχῆς. Οἱ σπουδαιότεροι χάρται του εἰσὶν οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Λέγεται ὅτι ἐπὶ πεντηκονταετίαν εἰργάζετο καθημερινῶς ἐπὶ δεκαπέντε ὥρας.

Τὸν Roy-Jurien David le (1758) γράφοντα Ruines des plus beaux monuments de la Grèce. Ἦτο ἀρχιτέκτων